

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Пономаренко Юрій	ІНСТРУМЕНТИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	198
Попова Діана	ПІДПРИЄМНИЦТВО У ВОЄННИЙ ЧАС: АДАПТАЦІЯ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ	202
Рибак Андрій	ПРЕЗУМПЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ У ПРАКТИЦІ ЄСПЛ ЩОДО ЗНИКНЕНЬ, НЕЗАКОННИХ ЗАТРИМАНЬ ТА СМЕРТЕЙ У ЗОНІ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	205
Рожко Ілона Герасимович В.	АЛЬТЕРНАТИВНІ МЕТОДИ УТИЛІЗАЦІЇ РОСЛИННИХ РЕШТОК У КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	209
Сафонов Олександр	ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ В СФЕРІ АПК	212
Слободяник Тетяна, Шевченко Захар	РОЛЬ КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ	214
Старченко Анастасія Кириченко Сергій	ВНУТРІШНІЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВА ФІНАНСУВАННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	217
Тимирязнова Марія	ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ЗМІНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	221
Ткаченко Катерина, Бобокал Олена	РОЛЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	224
Товпига Карина Ковбан Андрій	РЕКВІЗИЦІЯ ТА КОНФІСКАЦІЯ ЯК ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ	227
Тритяк Марія Шевчук Вікторія	ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	230
Чайка Тетяна	ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЗАМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ І ПРОБЛЕМИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ ДЛЯ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	232
Чалик Вадим, Чернишева Софія	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ВИКЛИКІВ	236
Чемерисов Олександр	ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ДЕСТРУКТОРІВ ІНВЕСТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	239
Чернишева Софія	КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	243
Фролов Михайло, Чернишева Софія	НОТАРІУС ЯК СУБ'ЄКТ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ: ОБОВ'ЯЗКИ ТА РИЗИКИ	246
Яголковська Єлизавета Шевчук Вікторія	НЕДІЙСНІСТЬ ПРАВОЧИНІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ: ПІДСТАВИ, ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ТА СУДОВА ПРАКТИКА	250
Korohodova Olena Chernenko Natalya Hlushchenko Yaroslava	COMMUNITY RESILIENCE IN CRISIS AND MIGRATION CHALLENGES: INTEGRATING INTERNATIONAL TRANSFORMATIONAL DIMENSIONS	252

Чернишева С.,
здобувачка вищої освіти 2 курсу
ННІ права та інноваційної освіти
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ
Науковий керівник: **Кулеба І.**
викладач кафедри кримінально-правових дисциплін,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОБМЕЖЕННЯ

Актуальність теми зумовлена необхідністю удосконалення правових механізмів притягнення організацій до відповідальності за злочини, що завдають шкоди державі, суспільству та громадянам. У сучасних умовах розвитку ринкової економіки та інтеграції України до європейського правового простору зростає потреба у забезпеченні належного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання, запобіганні легалізації доходів, корупційним та екологічним злочинам. Водночас існуючі правові норми мають низку прогалин і суперечностей, що обмежують ефективність застосування інституту кримінальної відповідальності юридичних осіб. Тому наукове дослідження цієї проблематики є важливим для вдосконалення національного законодавства, узгодження його з міжнародними стандартами та підвищення ефективності правозастосовної практики.

Безпосередньо підставою застосування примусових заходів кримінально-правового характеру до юридичної особи є вчинення її уповноваженою особою (фізичною особою) від імені та в інтересах юридичної особи будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених відповідними статтями Особливої частини КК України, згідно переліку, встановленого ст. 96-3 КК України [1].

Під заходами кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб слід розуміти передбачені Кримінальним кодексом України правові інструменти впливу на юридичну особу у випадку, коли її уповноважена особа вчиняє кримінальне правопорушення від імені та в інтересах цієї юридичної особи. Уповноваженою особою вважається службова особа або інша фізична особа, яка має право діяти від імені юридичної особи відповідно до закону, установчих документів чи договору. Такі заходи спрямовані на забезпечення відповідальності не лише фізичних, а й юридичних осіб за протиправні дії, що

приносять їм вигоду. Перелік кримінальних правопорушень, за які може наставати відповідальність юридичних осіб, визначено у частинах 1 та 4 статті 96-3 КК України [1]. Ці правопорушення визнаються вчиненими в інтересах юридичної особи, якщо вони сприяли отриманню неправомірної вигоди, створювали умови для її здобуття або були спрямовані на уникнення законної відповідальності. Таким чином, законодавець забезпечує можливість притягнення юридичних осіб до кримінальної відповідальності у випадках, коли їх діяльність або дії уповноважених осіб порушують норми кримінального права.

Порядок внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про юридичну особу, щодо якої можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру, визначений частиною 8 статті 214 Кримінального процесуального кодексу України [2]. Внесення таких відомостей здійснюється уповноваженою особою після встановлення підстав для притягнення юридичної особи до відповідальності. У реєстрі зазначаються дані про саму юридичну особу, її організаційно-правову форму, місцезнаходження та обставини, що свідчать про можливу причетність до кримінального правопорушення. Такий порядок забезпечує належний облік суб'єктів, щодо яких можуть бути застосовані кримінально-правові заходи, і сприяє прозорості досудового розслідування. Таким чином, норма статті 214 КПК України гарантує правову визначеність та процесуальний контроль у питаннях відповідальності юридичних осіб [2].

Варто також наголосити, що застосування саме заходів кримінально-правового характеру, а не покарання, обумовлене специфікою статусу юридичних осіб як штучних утворень, які не мають фізичної або психічної здатності усвідомлювати чи переживати наслідки покарання. Такі заходи мають переважно превентивний, майновий та організаційний характер, спрямований на недопущення повторного вчинення злочинів і забезпечення справедливості. Вони реалізують мету кримінального права шляхом обмеження прав юридичної особи, зокрема через штраф, ліквідацію або заборону певних видів діяльності. Таким чином, законодавець дотримується принципу індивідуалізації відповідальності, враховуючи неможливість покарання юридичної особи в традиційному розумінні. Отже, система заходів кримінально-правового характеру є оптимальним механізмом впливу на колективних суб'єктів, що порушують кримінальне законодавство, забезпечуючи баланс між ефективністю правозастосування та дотриманням правової логіки [3, с. 176-180].

Обмеження стосуються процесуального аспекту, адже на практиці органи досудового розслідування часто стикаються з труднощами у збиранні доказів, що підтверджують зв'язок між діями конкретної особи та вигодою юридичної

особи. Крім того, застосування заходів кримінально-правового характеру може мати негативні економічні наслідки, зокрема для працівників або партнерів підприємства, яке притягається до відповідальності. Таким чином, незважаючи на перспективність цього інституту, він потребує подальшого вдосконалення для досягнення справедливого балансу між покаранням юридичних осіб та захистом їх законних прав і інтересів.

Перспективи розвитку інституту кримінальної відповідальності юридичних осіб у сучасній Україні пов'язані з подальшим удосконаленням законодавчої бази та наближенням її до стандартів Європейського Союзу. У зв'язку з активізацією процесів євроінтеграції та посиленням боротьби з організованою злочинністю, корупцією й відмиванням коштів особливого значення набуває необхідність посилення правових механізмів впливу на юридичних осіб [4, с. 45-49]. Науковці підкреслюють, що ефективне застосування заходів кримінально-правового характеру сприятиме формуванню високої правової культури серед суб'єктів господарювання та підвищенню довіри до системи правосуддя. Водночас важливо забезпечити баланс між репресивними заходами та гарантіями прав юридичних осіб, аби не допустити зловживань і порушення принципу справедливості.

Подальші перспективи розвитку інституту кримінальної відповідальності юридичних осіб полягають у вдосконаленні процесуального порядку притягнення до відповідальності, розширенні переліку кримінальних правопорушень, за які така відповідальність може наставати, а також у запровадженні ефективних механізмів доказування вини юридичної особи. Необхідним кроком є також підвищення кваліфікації слідчих, прокурорів і суддів у сфері застосування відповідних норм, що забезпечить їх єдність і стабільність практики. Розвиток цього інституту сприятиме підвищенню ефективності кримінальної політики держави, зменшенню рівня корпоративної злочинності та зміцненню засад правової держави [5, с. 123-127].

Отже, підсумовуючи, слід зазначити, що інститут кримінальної відповідальності юридичних осіб є важливим елементом сучасної системи кримінального права України, спрямованим на забезпечення справедливості та протидію корпоративним злочинам. Його подальший розвиток має значний потенціал у контексті гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами.

Водночас чинна правова база містить низку обмежень, пов'язаних із вузьким переліком злочинів, складністю доказування вини та процесуальними труднощами. Тому удосконалення законодавства та практики його застосування

є необхідною умовою підвищення ефективності кримінально-правового впливу на юридичних осіб.

Література:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text8> (дата звернення 07.11.2025)

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 07.11.2025)

3. Сухонос В. В., Сухонос В. В. (мол.), Білокінь Р. М., Бондаренко О. С. Кримінальне право України (Загальна частина) : підручник / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В. В. Сухоноса. Суми : Університетська книга, 2024. 476 с.

4. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. В. М. Бурдіна, В. І. Маркіна. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 1148 с.

5. Кримінальне право України : Загальна частина : тексти лекцій : навчально-методичний посібник / А. Я. Берш, В. П. Кедик, Е. Е. Кузьмін [та ін.]; за заг. ред. Н. А. Мирошніченко, Є. Л. Стрельцова ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Астропрінт, 2022. 328 с.

Фролов М. М.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, доцент
Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Чернишева С.

здобувачка вищої освіти другого курсу
Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Дніпровського державного університету внутрішніх справ

НОТАРІУС ЯК СУБ'ЄКТ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ: ОБОВ'ЯЗКИ ТА РИЗИКИ

Актуальність теми зумовлена посиленням ролі нотаріату в системі запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, а також фінансуванню тероризму в умовах євроінтеграційних процесів

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції